

Kirkko ja juutalaisuus -työryhmän kannanotto juutalaisten poikien ympärileikkauksesta

Vastasyntyneiden poikien ympärileikkaus nousee julkiseen keskusteluun eri yhteyksissä. Tämän johdosta Suomen evankelisluterilaisen kirkon asettama Kirkko ja juutalaisuus -työryhmä, jossa on edustajia myös Suomen juutalaisyhteisöstä, lausuu käsityksensä, että juutalaisten poikien ympärileikkausta on tarkasteltava lähinnä identiteettiin ja uskonnonvapautteen liittyvänä kysymyksenä.

Ympärileikkaus ja identiteetti

Ihmisen identiteetti on aina sidoksissa yhteisöön, sen kulttuuriin ja tapoihin. Juutalaiseen identiteettiin kuuluu, että mies on ympärileikattu juutalaisen uskon mukaisella tavalla. Ympärileikkauksen uskonnollinen peruste on siinä osassa Pyhää Raamattua, jota kristillisessä perinteessä kutsutaan Vanhaksi testamentiksi.

Ympärileikkaus on juutalaisuudessa ymmärretty Jumalan ja Israelin kansan välisen liiton merkiksi "sukupolvesta toiseen" (mm. 1. Mooseksen kirja, 17. luku). Näin ollen juutalaisen identiteetin perusteltu lähtökohta on kuuluminen siihen liiton kansaan, jonka merkinä on sen miespuolisten jäsenten ympärileikkaus kahdeksan päivän ikäisenä. Tämä on yhtä selvää kuin kristityn identiteettiin kuuluva kaste, joka luterilaisen kirkkomme opetuksen mukaan tulee ensisijaisesti voida antaa vastasyntyneelle lapselle.

Ympärileikkaus ja ihmisoikeudet

Maailmanlaajoihin ihmisoikeuksiin kuuluu oleellisesti uskonnonvapaus nimenomaan positiivisesti ymmärrettynä: kaikilla ihmisillä on oikeus uskonnon harjoittamiseen. Tämän oikeuden perustana on juutalais-kristillinen ihmiskäsitys, jonka mukaan jokainen ihminen on luotu Jumalan kuvaksi ja tarkoitettu elämään hänen yhteydessään.

Juutalaisuuden kannalta tämä merkitsee sitä, että juutalainen yhteisö kokee yhä uskonnolliseksi velvollisuudekseen huolehtia poikalasten ympärileikkauksesta oleellisena osana ihmisoikeuksiaan ja uskonnonvapauttaan. Tällöin pidetään huolta siitä, että jokainen juutalaiseen kotiin syntyvä poikalapsi saa oikeuden kuulua juutalaiseen yhteisöön ja pääsee osalliseksi Jumalan ja hänen kansansa välisestä liitosta. Ympärileikkaukaskäsky ei juutalaisen uskon mukaan koske tyttöjä.

Ihmisoikeuksissa on kysymys myös itsemääräämisoikeudesta. YK:n julistuksessa lasten oikeuksista ja Euroopan neuvoston biolääketieteen sopimuksessa todetaan, että "suostumukseen kykenemättömän henkilön koskemattomuuteen ei saa puuttua, jollei siitä ole hänelle hyötyä". YK:n ja Euroopan neuvoston mukaan riittää, että aikuiset ymmärtävät nämä toimenpiteet lapselle kuuluviksi oikeuksiksi ja siten osoituksiksi siitä, että niistä on lapselle "hyötyä". Tämä koskee myös juutalaisten poikien ympärileikkausta.

Ympärileikkaus ja lääketiede

Juutalaiselle ympärileikkauksen painopiste on teologisessa liitto-ajatuksessa eikä lääketieteellisissä päämäärissä. Sosiaali- ja terveysministeriön asettaman terveydenhuollon eettisen neuvottelukunnan (ETENE) mukaan uskonnollisin perustein tehtävää ympärileikkauksen ongelmaa ei pidä ratkaista lääketieteellisin argumentein.

Ei ole voitu osoittaa, että juutalaisella ympärileikkauksella olisi lääketieteellisiä haittoja. Lääketieteellinen keskustelu poikien ympärileikkauksesta onkin keskittynyt lähinnä siihen, tulisiko poikien ympärileikkauksen olla osa julkista terveyspalvelua. Suomen juutalainen yhteisö on hoitanut asian perinteisesti omien lääkäreidensä tai siihen erikoistuneiden ympärileikkaajien (mohel) palveluina ja vastannut kustannuksista itse.

Julkisessa keskustelussa ympärileikkauksesta on esitetty, että Suomessa tulee ryhtyä toimenpiteisiin, joilla "poistetaan lasta vahingoittavat perinnäistavat". Tällaiselle vaatimukselle juutalaisen ympärileikkauksen suhteen ei ole olemassa kestäviä tieteellisiä eikä eettisiä perusteita. Terveystieteiden neuvottelukunnan mukaan poikien ympärileikkaus tulee suorittaa niin, että se aiheuttaa mahdollisimman vähän kipua ja komplikaatoriski on mahdollisimman pieni. Näin juutalaisuudessa on aina toimittu.

Kirkko ja juutalaisuus -työryhmä korostaa lapsen oikeutta omaan kulttuuriin ja identiteettiin. Sellaisilla uskonnollisilla toimituksilla kuin ympärileikkaus ja kaste on lapsen identiteettiin ja kasvuun myönteinen vaikutus. Ne ovat osa vanhempien lapsiaan kohtaan tuntemaa yhteisöllistä kasvatusvastuuta ja siten hyödyllisiä. Siksi juutalaiset ja kristityt omissa yhteisöissään opettavat näiden uskonnollisten toimitusten sisällön ja merkityksen lapsilleen. Ne muodostavat perustan identiteetin kasvulle.

Kirkko ja juutalaisuus -työryhmä:

Tapani Harviainen, professori, puheenjohtaja

Gideon Bolotowsky, diplomi-insinööri, jäsen

Anu Heikkinen, filosofian maisteri, jäsen

Anni Maria Laato, teologian tohtori, jäsen

Pekka Lindqvist, teologian maisteri, jäsen

Matti Repo, teologian tohtori, jäsen

Jouni Turtiainen, teologian maisteri, sihteeri

Timo Vasko, dosentti, jäsen

Timo Veijola, professori, varapuheenjohtaja

Daniel Weintraub, filosofian maisteri, jäsen